

familjare nest van de musschen in onzen vettigen broekzak niet langer waren verwante strofen van moeder's daaglijksche litanie...
Brabo Dat was begrip...
Lamme ... van de werkelijkheid!
Tijl Dat kwam toen die vreemde ziel-verkoooper...
Brabo Zwigj. In den hemel vloekt men niet.
Tijl ... die vent met zijn roode-lintjes-knoopsgat kloppen kwam aan onz' schamele deur en; ratelend als 'n heg op kasseien, riep dat ons huis thans hém toebehoorde...
Lamme Voui...
Brabo ... en het opschrift...
Tijl Ons uithangbord moest, op verlangen van excellentie, spoedig herschilderd... In reuzen-letters zou het dan dragen de nieuwe leus: «Chez Chanteclair»... zoodat onz' vader — de vader van dezen — 'n bloedsopdrang kreeg en met filozofie den put inging... Dat was het begin...
Brabo Toen, zekeren dag, ('t was juist markt geweest, en ik zag aan m'n voet de verlatenheid van appelsien en schol en radijs en veel peekenloof) toen stoomde in de verte, vér buiten de stad, en hooger dan de O.L. Vrouwetoren, het doezelig blazend getoet van 'n hoorn... 't Kwam nader gelijk 'n grote baar... 'k Hoorde beweegloos van op m'n voetstuk, boven Druoon die te bloeden lag aan vele wonden der waterleiding, 't reuzengezucht van dien hoorn steeds dicht en dicht...
 Opeens was 't sinjaal een deuk in mijn hersens. 'k Herkende dat dol getoet en, binst dat de beiaard een rammel verklokte, zei 'k goeiendag aan het stadhuis, sprong, en liep in één adem naar Scaldis, de dikke, die boven de Waterpoort snorken bleef... 'k Riep adieu aan dien ouwen nonkel, duikelde neer op een kotter, en voer driftig de Schelde naar 't Noorden af, zwenkte gelijk 'n zotten windruk Westwaarts naar Vlaanderen... Ge weet de rest!
Lamme En Tijl stond geplaat op het hoogste duin, en blies naar de hoeken van heel de wereld z'n jammervolle wanhoop uit.
Tijl Vloek voelde ik beven in heel m'n lijf; 't lag rond m'n hart een kuipersband van geweldig verbijten die al de duigen te prangen wist tot het in mij werd 'n reuzemier...
Brabo Hij droeg het lijk van z'n groot vertrouwen, en dat weegt zwaar!
Lamme Den avond te voren had ik gezien hoe Belle...
Brabo 't Wijf zal 'r ziel beschreien!
Lamme ... hoe Belle heentrok met 'n lakei die, witgekoust en met goud belegd, sinds weken haar jeugd en haar schoon geloof zoo voos had gemaakt dat ze willoos werd en meeding...
Brabo De slang was 't van Adam en Eva!
Tijl Dan kwam er vernis op het uithangbord.
Brabo 't Hangt er al lang.
Tijl Chez Chanteclair...
Lamme En toen... was het Nele...
Brabo Ook die verhuisde, wou meid gaan worden. Om goud-beloofte.
Tijl 'n Zielsverhuizing in gansch het land. Geen bewustzijn meer, geen houvast, geen geweld van mannavuisten, geen vrouwenfierheid, geen adel meer!
Lamme Vlaanderen werd als 'n bollewinkel. Liefde was snoepgoed, en vrijheid pap te dik om te slikken! Sint Bavo's draak was van marsepein, en Brugge's belfort louter kandij... Van Artevelde boter die smolt voor de minste zon! Breydel... och, kom, die zat te lallen in 'n taveerne met sjarkutjees...
Brabo Die bitterheid past niet «bi appetite». Is dan ons hart een gescheurden zak die bij iederen schok wat minder weegt? Lamme! Naai dicht! Vul hem op met rozen! We gaan naar de liefde!
't Paars van den avond is nu schoon diep blauw geworden...
Tijl De navend klimt naar z'n zolderkamer. En hier zit Tijl met den os en den ezel stil in den

stal van z'n armoe...
(bruusk recht)
Hoort! Hoort, Brabo, Lamme! De tijd is daar dat we trekken 't galjoen uit z'n roerloosheid en 't zwieren de zee in!
Brabo Koeragie!
Lamme Kwiek!
Tijl Knoopt al uw spieren tot één koord en wekt het gevaarte tot leven! Voort! Ik volg u... Maar eerst nog m'n avondgebed. Begint, en spit de bedding uit...
Lamme Dansen, pater! 't Retret is uit!
Brabo Getrap van ouw knoken! Tòch jong zijn, Lamme!
Lamme *trekt Tijl mee:*
 Kom hier...
Tijl 'k Voel me zoo'n lol als 'n neekhoorn!
Ze dansen een boeresprong.
Lamme Ghy, Vlamingen, weest tot vreucht gheneghen, niemand ter werelt en macht verbien...*
Brabo Schiet pistolen voor de leute! Steek het varken in de kuip!
Tijl Voort nu!
Lamme krijgt z'n trekorgel weer te pakken:
Brabo Gaan wij op zwier?
Lamme Door de wereld, Brabo!
Beiden weg. Trekorgel decrescendo.
Tijl *blijft 'n poos roerloos, 't voorhoofd in de handen, bij de tafel. En hij begint z'n avondbeë:*
 Onze Lieve Vrouwke van Vlaanderen, luister: Dees is een avond veel schooner dan de ander, want ik leef in verwachting van groot geluk. Och, menschen zijn mager in hun vertrouwen en dik van begeerte, maar gij alleen, lieve Vrouwke, kunt bidden, als wij 't niet kunnen, met woorden die gloeien gelijk een monsttrans vòòr de voeten van uwen zoon in den hemel... De ballingschap op ons eiland hier is een kluis geweest voor mijn levensplezier, en een pij weegt té zwaar op mijn zotte schouders! Geef, lieve Vrouwke, mijn vreugde weer, en dat ik ze voere gelijk een zoon op schild en harnas... Noblesse oblige! En laat in m'n hart het rivierke klateren van uw genade want ik heb dorst naar geluk als naar Moeder's kus. Maak dat de reis van mij en Brabo en Lammè een kruisvaart van blijdschap zij! Zend ons den wind als een gunst in de zeilen en wees ons kompas, gij, Ster-van-de-zee! Blijf gij voor ons, als voor alle zoekers, een koesterende benedictie... Moeder van Vlaanderen, bid voor ons!
En hier volgt Tijl's fantastisch gedroom. Z'n hallucineerende overpeinzing. De twijfel van z'n verontrust gemoed. De herinnering aan verre dingen. In de fond, op den berm, treedt te voorschijn DE VLIEGENDE HOLLANDER. Na enkele schreden blijft ie beweegloos, 't aangezicht laaiend in 'thevig rood van 't zon-adieu.
De Hollander Weer zeven jaren voort-gehunkerd. Peis- en rustloos zweept me de hoos van ijl begeeren in woeste reis... 't Eeuwige ben ik voorbijgevaaren!
En als ware die «grafsiem» de wekroep, zo verschijnt nu ook AHASVEER, de wandelende jood. Schoenen van 'n meter lang. Haren die niet meer liggen kunnen, doch onveranderlijk horizontaal-versteven staan: De gedurige jacht van zijn gang. Tusschen het karakteristieke van voeten en kop niets biezonders, tenzij de neus. Ahasveer is kortademig, spreekt met nasaal geluid. 'n Groot punt achter elke zinsnee. En omdat ie internationaal is, lalt ie zonderling...
Ahasveer Good evening, Sir! Ach, du lieber Freund... Che ricordarse... Nitchevo! Ha! La picaporta dela puerta del sol! Mot je nie grienen bij zoo'n oranje? La nostalgie d'une science immense... Hollander, vliegende Hollander! Zie, hier staat Ahasverus, uw lotgenoot.
De Hollander Je zal er verdomd om zijn!
Ahasveer Zachtjes wat, vent! De eenige nacht op zeven jaren dat je adem schept. En nu snork je nog als een varken onder slachtershanden. Is er wat nieuws?

De Hollander Ik wachtte je hier. 'n Ongevloekte vol gekke illusies aast naar geluk. Spreek je vonnis uit, Ahasveer, en laat me 't mijne zeggen.
Ahasveer *(Tijl bedoelend):*
 Is het die slaper?
De Hollander 't Is Tijl van Vlaanderen...
Ahasveer Beklagenswaardig! Treuzelt ie ook: «per aspera ad astra»?
Beiden naderen geruischloos Tijl en cirkelen rond hem.
De Hollander Droomt van vrede-in-een-leunstoel: gek! Droomt van liefdè en meisjesharten die trouw zijn!
Ahasveer 't Geval is bedenkelijk. Zwig nu. *(op 'n toon van bezwering):*
Tijl! Ge zijt reeds ingeschreven bij de vennooten der zeven jaren. Zeven vette zag Pharao, maar zevenmaal zeventig magere zullen traag verslijten uw optimisme!
De Hollander Tijl! Over zee voert de dolle wind van uw kranke zinnen... Zie ons aan. Er ligt in de wereld geen anderen weg dan den onzen. U wacht de storm van de wanhoop. Verkoop uw ziel!
'n Ballet-esquisse onderstreep hun zwartgallige ironie... Onverwachts wordt de duo tot een trio. DON QUICHOTTE komt aanremmen. Aangetakeld volgens Cervantes. Speer en schild en scheerbekken. Magere knieën door dubieus-ridderlijke broek.
Don Quichotte Caràmba! Senore! Maakt u gereed voor den kamp! Mijn naam is Quichotte. Waar strijd is, ben ik de voorste! Vlugg, kromgeklauwde heksenridders! 'k Sla u m'n speer door de wervels heen! Weert u zoo 't leven u duurbaar is, maar zonder gena, Caràmba, hoort! vecht don Quichotte tegen wereldonrecht!
Z'n imaginair steekspel begint. De Hollander en Ahasveer gaan in geestenretraite. 'n Vrouwefiguur NELE-ASSEPOES verschijnt en mèt haar, de volle glans der maan.
Quichotte merkt de vrouw op:
 Haha! Wacht me de duzendste lauwerkroon uit uw ranke vingers? Mijn daden lokken 't bewonderend minnen van alle vrouwen. Zijt gij m'n edele Dulcinea?
Assepoes roept met veel innigheid:
 Tijl...
Don Quichotte Is dat de naam van uw helsch belager?
Assepoes roept luider:
 Tijl!...
Don Quichotte Jonkvrouw, m'n speer is tot uw dienst!
Assepoes smeekt:
 Tijl!...
Don Quichotte Voor den duvel! Was er nog een derde die, laf genoeg, zich verscholen hield? Caràmba! Mij zal ie niet ontkomen. 'k Sla hem tot brij vòòr m'n voeten neer...
(Hij stormt af met geveld speer).
Assepoes con amore:
 Tijl... Herkent ge uw Assepoes? Ik droom van u sinds vele jaren; ik smacht naar u als naar de zon! Zoovele nooden draag ik, Tijl... Kom, haal me de duistere dieptè uit en voer me, gelukkig als uw bruid, in prangende armen met u mee!
Tijl kan z'n vizoen niet gelooven:
 Assepoes? Assepoes? Is het waar? Onze lieve Vrouwke, dat is ùw werk! Gij heft me hooger dan alle koorts die m'n kop tot 'n smis maakt van folterijzer! Assepoes!
Assepoes Tijl! Ik wacht u... Kom! Vlaanderen's oever draagt het spoor van m'n eindloozen gang in lange nachten. Ik wacht u! Breng me 't geluk!
Assepoes verdwijnt. Tijl loopt den berm op, zo z'n armen de lucht in.
Tijl 't Geluk! Assepoes! Assepoes!! Breng me 't geluk!!
't Is hem als 'n extase. Dan opeens 'n gedacht: Den uil als bode zenden. Tijl klimt naar de nis